

Landsstýrisamráðingarnar

Drúgvar hava samráðingarnar um setan av tí nýggja landsstýrinum verið Men tað er ikki so logið. Seks eru jú flokkarnir. Hvor flokkurin hevur sína áskoðan og sitt lag og støðu at verja. Triggir skuldu teir verða, ið settu landsstýrið. At finna hesar samdar um eitt líkinda grundarlag, ið javnaðarflokkurin kundi góðtaka, varð sum kunnugt tvørligt. Men at enda eydnaðist javnaðarmonnum, sambandsmonnum og sjálvstýrismonnum at koma ásamt um eitt tilíkt grundarlag og um menninar, ið verða skuldu i landsstýrinum.

Roynt varð til allar síður.

Tá ið tjóðveldisflokkurin og Fólkaflokkurin nú leika so i i blóðum sínum, sum at Javnaðarflokkurin bara samráðdist við teir uppákvamsvis, er tað heilt burtur við. Sjálvandi var meining Javnaðarflokksins at ganga i stjórnarlag við teir, ið komu i málum at leggja honum næst. Tað slitnaði hjá Fólkaflokkinum, Tjóðveldisflokkinum og Javnaðarflokkinum og Sjálvstýrisflokkinum, tí hvørki Tjóðveldisflokkurin ella Fólkaflokkurin vildu góðtaka heimastýrislógina sum grundarlag fyri stjórnarsamgongu. Ein undrast á hetta, tá ið ein veit, at allir teir fólkafloksmenn, sum hava sitið i landsstýrinum, skriftliga hava góðkent heima stýrislógina sum stjórnargrundarlag. Tað máttu teir gera, áðrenn teir yvirhøvur kundu byrja landsstýrisarbeiðið. Ein undrast eisini á andstöðu Tjóðveldisflokksins tá ið ein veit, at hann ikki bara er kunnugur við hesa stjórnartreyt, men sjálvur hevur latið komið til orða, at tað er ein veruleiki, at hann er i minniluta og eigur ongan veg til loysing, og at hann tí hevur víðgingið stjórnarskipanina sum ein veruleika, ið eisini hann má byggja seg fyri.

Vitandi hetta er at spyrja: Er andstöða Fólkafloksins og Tjóðveldisflokksins móti at góðtaka heimastýrislógina sum stjórnargrundarlag bara lótur fyri at fjala teirra andstöðu móti Javnaðarmonnum, ið er kanska so sterk, at teir undir ongun umstöðum vilja gera stjórn undir Javnaðarmanna leiðslu. Dómi um, at hendan gitan er bein, er tað, at týsdagin tann 6. januar kl. 8.30 á kvøldi fekk Javnaðarflokkurin boð igjøgnum Johan Poulsen, fólkatingsmann, frá Hákuini Djurhuusi Fólkafloksins og Tjóðveldisins vegna: at Tjóðveldisflokkurin og Fólkaflokkurin vóru vorðnar samdir um at skipa landsstýri saman við Sambandinum og Javnaðarflokkinum við Kristian Djurhuusi sum logmanni og at Fólkaflokkurin og Tjóðveldisflokkurin vildu binda seg at halda Status quo (óbroytta stjórnarstöðu).

Hesir báðir seinast nevndu flokkarnir vildu soleiðis heldur gloypa Sambandinum við Kr. Djurhuusi sum oddamanni sínum enn at fremja vinnulivs- og sosialan politikk á stjórnarskipanar grundarlagi undir Javnaðarmanna leiðslu.

Peter Mohr Dam Føroya lögmaður

Javnaðarflokkurin, Sambandsflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin hava skipað landsstýri. Síðsta friggjadag var lögtingsfundur, har P. M. Dam varð valdur til logmann.

Sama dag vóru Kr. Djurhuus og Niels Winther Poulsen valdir til landsstýrismenn av lögtinginum.

Drúgt var at skipa landsstýri, heilir tveir mánaðir aftaná lögvalið. Hetta er greitt frá aðrastaðir. Men endin varð so tann, at nevndu flokkar skipaðu langstýri, og nú er at vóna, at mál verða loyst til bata og framburð Føroya fólks. Flokkarnir eru ymsir á máli, og tí er sjálvsagt, at nógv er at koma á samt um, og er ikki altíð so lett at koma til sættis.

Peter Mohr Dam hevur verið stríðsmaður javnaðarmanna i øll árin síðan flokkurin varð stovnaður, og var tað tí sjálvsagt, at hann fekk hetta álitistav av Føroya fólki. Ikki hevur hann spart seg, og tað man hann neyvnan heldur fara at gera við tað góða. Hann er føddur i Skopun 11. august 1898, har hann sum ungur var útróðrarmaður og arbeiðsmaður, til hann i 1917 fór á lærarskúla i Havn og tók prógv sum lærari 1920. Hann varð sjúkur eitt ár aftaná læraraprógvið var tikið, og síðani lærari fyrst i Sunnba, og síðani á Tvøroyri í nokur ár var hann formaður Føroya Lærarafelags. Varð við at stovna Javnaðarflokkinn i Føroyum. Kom i sóknarstýrið á Tvøroyri 1925 og hevur síðani verið sitandi har; varð formaður i 1936, og hava javnaðarmenn átt meiraltutan har á staðnum síðan tá. Fólkatingsmaður frá 1948—56. Hann varð valdur

inn á lögting 1928 og hevur verið lögtingsmaður síðani og formaður javnaðarflokksins mestu tíðina síðani flokkurin varð stovnaður. P. M. Dam hevur gjøgnum alt liv sitt barst fyri tí kooperativa tankanum og var við at fáa í lag á Tvøroyri risavirkid A.T., ið tíverri fór undir áganginum, og ísvirki, ið kann koma at hava hin allarstørsta týðning fyri plássid. Kolavirkid og ein nútímans geran av tí hevur leingi verið hjartabarn hansara, og vónandi verður hann at enda at sigra her til bata fyri Tvøroyri, Suðuroynna og Føroya fólk. Eisini kann nevast, at eingin á nokrum sinni hevur fingið so nógvar persónligar atkvøður til lögtingsval, og harvið fingið so stórt persónligt álit, sum Peter Mohr Dam; hann fekk við seinasta lögtingsval 646 persónligar atkvøður, ið var helvtin av atkvøðum javnaðarflokksins á Suðuroynni.

Javnaðarfólk ynskir tær lukku og góða eyðnu við stóra starvi tinnu, Petur — vit ívast ikki í, at tú gert titt besta, men okkum er eisini kunnugt, at nógv álvarsmál liggja fyri, sum sera tung eru at loysa, men við góðum samstarvi og vilja frá lögtingi og landsstýri ívast vit ikki í, at Føroya fólk við tær á odda ikki smæðist burtur úr sum tjóð.

»Skatturin«

Norðna: Forlagið hevur givið út bókling, ið nevnist: SKATTURIN, — Hvussu nógv kann eg draga frá skattaintøkuni?

Henda bók kann sigast at vera aktu- el júst i hesum døgum, nú ein og hvør stendur yvir fyri at skula fara at geva inntøku sína upp til skattamyndugleikarnar — og, tað man ikki falla øllum so lætt at fáa skil á, hvat ein er skyldugur at geva upp, og helst man tað ikki liggja øllum so greitt fyri at gera av hvørjar frádráttir tey kunnu gera sjálvi.

Vit vóru so nasadjarvir at spyrja Petur W. Háberg, um hetta var ein bók, ið skuldi læra fólk at gera skattasvik; men hann svaraði: »Nei, tvørturimóti; vit vilja læra fólk ikki at snyta seg sjálvi; men geva rættvist upp. Tað eru so mong, ið ikki hava skil á, hvat tey hava rett til at draga frá i sjálvuppgávu, og hetta er tað, vit vilja geva teimum høvi til at læra.«

Vit skulu ikki fara so gjølla inn á, hvat i hesi bók stendur, hon greiður væl frá, hvussu fólk i øllum størvum eiga at skriva sjálvuppgávu sína, og er hon so væl lodg til rættis, at hvør einstakur hevur lætt við at finna tað, ið hann hevur brúk fyri. Fyri at taka eitt einasta dømi: Hvussu mangir handverk- arar munnu vera greiðir yvir, at teir ikki eiga at skatta av — og heldur ikki skulu geva upp — tann part av lønini, ið nevnist amboðspeningur?

Johs. Thomsen, ið er stjóri á skriv- stovu líkningsráðsins hevur gjøgnum- gingið og kannað bókina, og skuldi hon sostatt verið i lagi.

Óivað ein hent bók hjá hvørjum manni at eiga.

Frá lögtinginum

Á lögtingsfundi leygardagin legði lögmaður fram uppskot um væl av nevnd til víðgerðar av fiskimarksmálinum. Í nevndina eru valdir: J. Fr. Øregaard, Poul J. Olsen, E. Patursson, Joen Høgenesen, Jens C. Olsen, Trygve Samuelsen og Hákuin Djurhuus.

Kr. Djurhuus, landsstýrismaður, legði fram uppskot um útgærdarlán stórt kr. 400.000 til hvønn av teim trimum portugisaratrolarunum.

Poul Petersen legði fram uppskot til gjaldan av útreiðslum viðvíkjandi bygðanna parti viðvíkjandi Eiðis, Funnings og Gjáar bygð.

I staðin fyri P. M. Dam og Poul J. Olsen vóru J. Fr. Øregaard og Sámál Petersen valdir i figgarnevndina.

NYTT BLAD

Havnar Arbeidsmannafelag hevur byrjað útgávu av einum blaði, ið mau vera atlað felagslimunum, men sum annars ein og hvør kann halda. Hetta fyrsta blaðið er royndarbla, og er tað 8 síður. Áttanin er, at tað skal koma út sum mánaðarblað og fyrst og fremst greiða frá innafelagsspurningum, men annars eisini víðgera allar spurningar, ið nema við arbeiðaravíðurskipti. — Blaðstjóri er felagsins formaður Andr. Isheim.